

Izbija vsak četrtrek in
vsa s poštno vredn
v Mariboru s poštnim
dom za celo leto 12 dn.,
za leto 7 dn., četrt leta
3 dn. Izven Jugoslavije
25 dn. Naročnina se pošlje
na upravnishvo „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 5,
kjer se dopolnjuje do odpo-
vadi. Naročnina se plačuje
v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo: Koroška cesta
št. 5. Rokopisi se ne vra-
čajo. Upravišstvo spreje-
ma naročnino, inserate in
reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglaš-
be primeren popust. Nezapri-
te reklamacije so poštno
proste.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljane št. 10.603.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

21. štey.

Maribor, dne 25. maja 1922.

58. letnik.

Iz seje vodstva SLS.

Celje, 22. maja 1922.

V nedeljo, dne 21. t. m. ob 9. uri predpoldne je ot-
voril načelnik SLS dr. Anton Korošec v vrtni dvorani
hotela „Beli vol“ sejo strankinega vodstva, ki je imelo
razpravljati o važnih vprašanjih. Iz vseh okrajev Slo-
venije se je zbralo okoli 90 izvoljenih delegatov. Zbra-
ni so bili tudi poslanci.

Najprej je dr. Korošec kot načelnik Jugoslovans-
kega kluba poročal o političnem položaju v državi, na-
to pa je orisal zunanje-politično situacijo. Njegova tem-
eljita in prevdarno zasnovana izvajanja so delegati
spremljali z napeto pozornostjo. Dr. Korošec je podal
vseskozi jasno sliko celotnega položaja, ki je — zlasti
za Slovence in Hrvate — malo tolažilna, ker se je seda-
nja vladna koalicija odločila za skrajno izžemanje pre-
čanskih pokrajin, t. j. Slovenije, Hrvatske, Bosne itd.

Nato je začrtal stališče SLS napram drugim stran-
kam opozicije: Hrvatskemu bloku, zemljernadnikom in
muslimanom. Dotaknil se je tudi političnih dogodkov
v Sloveniji, novih političnih skupin, ter prešel na zu-
nanjepolitični položaj naše države. Demokratsko-radi-
kalna vlada je — kakor vedno — tudi v zunanji poli-
tiki streljala težke koele.

Po poročilu dr. Korošca se je razvila štiriurna de-
bata o taktiki stranke. K besedi se je oglašilo 10 članov
vodstva, ki so v daljših govorih tolmačili svoje misli
in želje svojih okrajev glede načina politične borbe. —
Razprava je bila jako živahna. Govorilo je razen teh še
šest poslancev. Govorniki so ostro obsojali reakcionar-
no politiko vlade. Po končani razpravi je bil soglasno
sprejet nastopni proglas:

Z ozirom na medstrankarsko gibanje v Sloveniji
povdarja vodstvo SLS ponovno svoje stališče, da je
vprašanje republike in monarhije za našo stranko —
vprašanje druge vrste. Prvo in glavno vprašanje za S-
LS je popolna samovlada ljudstva nerazdeljene Slo-
venije. Ugotavljamo pa, da je centralistična politika vlad-
nih strank vedno slabša in vedno bolj koruptivno upra-
vo, s kraljevo civilno listo v času največje bede, z ne-
enakimi davki in bremenmi močno ojačila in oživila re-
publikansko krilo v stranki. Ne samo posamezniki, cele
korporacije se enodušno priznavajo na republikanski
stališče. Strankino vodstvo ho to vpoštevalo kot ojačen-
je svoje dosedanje opozicijske taktike, ki jo odobra-
va ogromna večina slovenskega ljudstva.

Vodstvo SLS ponovno odobrava taktiko svojega par-
lamentarnega zastopstva, ki je v parlamentu moško in
dosledno zastopalo radikalni državnoopravni in social-
ni program SLS.

Vodstvo SLS odklanja vsak poskus, razširiti pa-
sivno taktiko Hrvatskega bloka na Slovenijo in obzalu-
je njegovo vmeševanje v slovensko notranjo politiko
kot otežkočenje sporazuma, ki bi bil med celo opozicijo
gotovo umesten.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je stranka dan-
es trdnjša in bolj konsolidirana nego kdaj poprej.

Delavci, obrnite zapeljivcem hrbet!

Ob volitvah 28. novembra 1920 so socialni demo-
kratje obljubovali železničarjem, viničarjem, tovarni-
škim in drugim delavcem nebesa na tem svetu: zemljo,
odpravo draginje, odstranitev vojaštva, republiko in še
vse polno drugih dobrot. S temi sladkimi obljubami so
zapeljali lahkoverne ljudi. Mnogi pošteni delavci so jim
šli na lim. Upali so, da jih bodo rdeči preroki rešili be-
de in draginje. Ljudske množice so pričakovale, da bo-
do poslanci-socialdemokrati v Beogradu v parlamentu
stavili predloge za zboljšanje bednega položaja delav-
skega ljudstva. A kako so se zmotili vsi, ki so to pri-
čakovali!

Najprvo so socialdemokratski voditelji poskrbeli
za se, za svoj žep, po starem slovenskem pravilu: „Bog
je sam sebi najprej ustvaril brado“. Anton Kristan je
dobil za štafazo, ki jo je od 28. novembra delal beograjs-
ki vladi upraviteljsko mesto Friderikovih posestev v
Belju. To mesto nese rdečemu lončku na mesec nad
en milijon kron. Tudi Etbina Kristana, ki igra sedaj
vlogo gospodskega vodje socialdemokratskih angelskih
trum v zemeljskem raj, je sedanja vlada nagradila s
primernim darilom. Etbina ima samo to nalogo, da te-
daj, kadar je vlada v škripeh, pomaga udarjati po
„klerikalizmu“, in tako obrne pozornost ljudstva na to
stran. Socialdemokratski voditelji so dobili lansko le-
to od vlade še drugo lepo nagrado. Vlada jim je dala
konfiscirane komunistične tiskarne in društvene do-
mave. Vsi glavni vodje jugoslovanske socialdemokrat-
ske stranke se vozijo v avtomobilih in kočijah. Če tega
ne verjamete, oglejte si Kristana, Bukšega, Korača in
druge!

Etbina Kristan in dr. Korun v državnem zboru po-
bijata „klerikalnega zmaja“, stavila dan za dnevom
predloge, da se naj ukine veronauk v šolah, da se du-

hovniku zmanjšajo dohodki. A dosedaj še ti zapeljivci
niso stavili niti enega predloga, ki bi meril na to, da se
zmanjša beda našega delavskega ljudstva! „Doli s far-
ji!“ „Dol s klerikalizmom!“ To so besede, ki jih imajo
rdeči voditelji neprestano na ustih. S tem farbajo s tem
slepijo in hujkajo naše ljudstvo. Vprašam tebe, dobro
slovensko ljudstvo: ali imaš od teh fraz kaj uspeha?
Ali se s tem vam kaj pomaga? Ali je mogoče na ta na-
čin zmanjšati draginjo, zboljšati bedne razmere?

Ljudstvo delavsko spreglej! Odpri oči! Socialisti-
ni kričarji Kristan, Kopač in Kisovar, in kakor se že
vsi imenujejo so tajni agenti beograjske vlade, najeti od
Pribečevića, da pomagajo vleči centralistični voz. Na
tvoje koristi in zahteve pa so pozabili. Prvo je tem lju-
dem, da sebe spravijo pod streho, sebi napolnijo žepe,
a ljudstvo pa krmijo z zabavljanjem proti veri in „kle-
rikalcem“. Širijo evangelij sovraštva, nauk medseboj-
nega pobijanja. Boga so zavrgli, zategadelj pa tudi njih
delo nima nobenega blagoslova.

Delavci! Obrnite rdečim in zapeljivim lažiperokom
hrbet. Stopite v organizacije Slovenske ljudske stran-
ke, pojdite ob volitvah z nami, ki imamo resno voljo
pomagati bednemu ljudstvu.

Da socialni demokratje pred volitvami samo me-
čejo prazne obljube, vidite najbolj v Mariboru. Ko so
se vršile zadnje občinske volitve so rdeči agitatorji kri-
čeli: Če dobi Maribor socialdemokratskega župana, bo
padla cena kruha, mesu in vsem živilom! A draginja
teh predmetov se je ravno pod županovanjem social-
demokrata Grčarja dvignila več kot dva — trikrat.

Delavci! Trpin! Vrnite se v našo krščansko ljud-
sko stranko, stopite v naše organizacije.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V vprašanju zunanega posojila je nastal za-
nimiv preobrat. Kakor znano, bi pri posojilu radi raz-
lični prvaki pčbasali masne provizije. Eni se oklepajo
te, drugi pa drage bančne skupine ter na vso moč hva-
lijo njene pogoje. Blerove bančne skupine se drži mini-
ster Kumanudi, minister Marinković se ogreva za te-
ko drugo in radikali tudi na svojo roko haratajo s
tretjimi bankirji in tako bi vsak rad osrečil državo s
posojilom, sebe pa z lepim zaslužkom. Zdaj se je pa na-
enkrat oglašila ameriška vlada, in njena izjava
lahko vse lepe nade posojil in zaslužkov odpihne. Za
vsako posojilo najeto v Ameriki, je namreč potrebno
dovoljenje ameriške vlade, ki se pa izda samo te-
daj, če prosilec poravnava vse stare dolgove v Ameriki.
Naša vlada ima v Ameriki celo kopo dolgov in tako vi-
sijo vsa ameriška posojila v zraku. — Ministri se
tajno posvetojujejo o odnosajih proti Italiji, javno pa
največ govorijo o pripravah za kraljevo poroko. Skle-
nili so, da se vsem gostom zniža vozina po železnici in
s parniki na četrtino. Menda zato, ker pridejo na go-
stijo in parado sami veliki reveži — dvorjani, gene-
rali in drugi velikaši. — Poslanci opozicije priganjajo
vlado, naj že vendar enkrat pomaga Dalmaciji, kjer
vlada strašna beda in ljudje že od lakote umirajo. —
Vlada se izgovarja, pomoč pa odlaga, ker nima „kre-
ditov“ in ker se sploh ne briga za reveže.

BOLGARIJA.

Nasilno in predrzno nastopanje Wranglovcev je
v Bolgariji izzvalo resne nemire prevratnega značaja.
V Bolgariji je na vladi zemljoradniška stranka, razne
velekapitalistične in nacionalno zagrizene stranke ji
pa hudo nasprotujejo. Wranglovci so se začeli vmešava-
ti v notranje politične razmere ter kovati skupno z
opozicijo zarote proti zemljoradniški vladi. Predsednik
vlade je odredil razorožitev vseh Wranglovih koele, —
Wrangel je pa bil tako predrzen, da se je obrnil do
kralja ter grozil. Ogorčenje med narodom radi pre-
drznosti te pritepene soldateske je priklopelo do vrhun-
ca in komunisti so začeli sklicevati protestne shode, ki
zahtevajo takojšen izgon Wranglovcev in uvedbo re-
publikanske vladovine. Wranglovci so se po nekaterih
mestih ustavljali, množica jih je za to s silo razgnala.
Več generalov in drugih oficirjev so vrgli čez mejo na
Grško. Govorice, da so zadnji dogodki v Bolgariji pos-
kus komunističnega prevrata, niso resnične, marveč
so se vsi delavni sloji, torej tudi zemljoradniki zdru-
žili, da pometejo tujo predrzno svojat in pa domačo
reakcijo.

GENOVSKA KONFERENCA.

Zborovalci so se razšli, da se zopet sestanejo pri
nadaljnjih razpravah v Haagu. Dosedanje razprave i-
majo precej koristi za Evropo; utrdile in uglobile so
spoznanje, da mora biti vojne politike konec in da se
morajo na vsak način obdržati stiki z Rusijo. — Zma-
ga tega spoznanja je pokopala veliko antanto, samo
Francija se rožlja z orožjem ter zastopa stališče oboro-
ženega miru in delitve sveta na „zmagovalce“ in „pre-
magance“.

Naša zborovanja.

Dekliški tabor na Svetini pri Celju. Na Binkoštni
ponedeljek, dne 5. junija se vrši na Svetini pri Celju,
(župnija Sv. Rupert nad Laškimi) shod Marijinih družb
in dekliški tabor za dekleta cele laške in deloma celjske
in novocerkovske dekanije. Spored: Ob 10. uri sveto
opravilo z cerkvenim govorom za Marijine družbe (go-
vori gospod vikar Jurak iz Celja). Po sv. opravilu de-
kliški tabor pred cerkvijo. Govori tajnik Krajnc iz
Celja ter nastopijo mladenke z govori in deklamacija-
mi. Dekleta! Glejte, da bo vaš dekliški tabor uspel kar
rajskajneje! Pripravite si govore in deklamacije
tudi lepe pesmi!

Katoliški shod v Nazarju pri Mozirju. Na Trojiško
nedeljo, 11. junija se vrši v Nazarju pri Mozirju kato-
liški shod za gornjegrajsko, šaleško in vransko deka-
nijo. Ob 9. uri slovesna služba božja s cerkvenim go-
vorom na prostem in v cerkvi. Na to slavnostno zboro-
vanje in manifestacija za katoliško misel. Savijska in
Šaleška dolina! Pokaži ta dan, kako dragocen ti je za-
klad katoliške vere! Povej vsemu svetu, da se hočeš do
zadnjega boriti za krščansko vzgojo otrok in mladine,
ki ti jo hočejo zastupiti!

Šmarje pri Jelšah. Dne 28. maja po ranem opravilu
se vrši v Šmarju pri Jelšah na župnijskem dvorišču
shod Kmetijske zveze za celi šmarski okraj. Govorijo:
poslanec Krajnc, urednik „Slovenca“ Smodej in še en
poslanec. Somišljeniki iz vseh župnij šmarskega okra-
ja, pridite v obilnem številu!

Jurkloster. Delavski shod bo na trojiško nedeljo pri
Sv. Trojici po sv. opravilu. Govornik pride iz Ljubljane.

Iz Koroške.

Socialpatrijoti v Mežiški dolini. Socialisti že nad
eno leto po svojih shodih kriče in se pridružujejo, da je
vsa Mežiška dolina „rdeča“ zato vpijejo na ves glas:
„Ven z občinskimi volitvami!“ Zato pošiljajo dolgo-
vezne vloge v Ljubljano, pobirajo podpise, dragajo po
svojih poslancih v Beogradu, naj že pride dan obra-
čuna s klerikalci v obliki občinskih volitev, ker to bo
dan rdeče zmage od Dravograda do Črne. Pa jim vi,
gospod urednik povejte, da smo tudi mi „ta črna“ —
ta beseda jim silno ugaja — za občinske volitve in ne
samo ta „rdeči“, da gerentstva in sosveti niso po našem
okusu. Toda zaenkrat radi izrednih obmejnih razmer
nismo hoteli metati vladi, polen pod noge radi občinskih
volitev v Mežiški dolini. Razupiti smo sicer mi od Slov.
ljudske stranke za prevratne in državi nevarne elemen-
te, ne grejejo nas, kot socialpatrijote žarki vladne mi-
losti, a vsikdar smo mi iz Mežiške doline, kar nas je
pod praporom SLS storili države koristi nadstrankar-
ske, zato smo se, čeprav s težkim srcem, zaenkrat udali
v usodo gerentstev. Ali kadar bodo stali mejniki in ne
vvranglovci na meji med Jugoslavijo in Avstrijo, te-
daj bomo pa zaklicali mi in sicer iz ljubezni do države,
„seuaj pa vlada ven z volitvami!“

Zaprlji so ga. (Dopis iz Guštanja). Rudolf Apšner
je eden od najvplivnejših voditeljev ne samo v social-
patrijotski politiki, ampak ima tudi prvo besedo v
rdečem konzumu, dasi ga pozna celi Guštanj kot nem-
škutarja najbolj zagrizene vrste. Zandarji so napravili
pri Apšnerju hišno preiskavo in odkrili, da je Apšner
zaupnik veleizdajniškega „Miesstaler-Bund“-a v Ce-
lovcu; delal je z denarjem od „Heimatsdiensta“ propa-
gando za odepitev Mežiške doline od Jugoslavije. Po-
šiljal zaupna poročila v Celovec, ter raznašal navodila
iz Celovca po Mežiški dolini in svoje somišljenike pri-
govarjal za Avstrijo. Eden se je torej ujel, a drugi kra-
jevni voditelji rdeče barve so do 90 odstot. istih misli
z Apšnerjem ter poželjivo obračajo svoje srce in svoje
oči preko meje in jih še bodo obračali. Seveda, to bi
dišalo tej krajevno rdeči nemškutariji, komandirati v
občinah, obnoviti po šolah nemškutarijo, zrevolucionir-
ate nerazsodne ljudske mase za Avstrijo — ter preje-
mati za svoje delo plačilo iz Celovca. Delavstvo še ni
spregledalo, ker ne bere! Čudimo se pa nekaterim izmed
učiteljev Mežiške doline, kako je mogoče, da še oni po-
magajo rdečim krajevnim voditeljem tiskati in por-
vati njihov politični voz s tako dvomljivo vsebino. O
učiteljih se ne more reči, da ne vedo kaj delajo.

Tedenske novice.

Današnja številka „Slovenskega Gospodarja“ je iz-
šla samo na štirih straneh, ker je v četrtrek praznik in
je nam bila radi praznika izdaja na osmih straneh ne-
mogoča.

Duhovniške vesti in spremembe. Naša škofija še
nima škofa, radi tega so naročili iz Rima mariborske-
mu ordinariatu, naj si iz svoje sredine izvoli takozvane
ga kapitelskega vikarja kot vrhovnega zastopnika ško-
fije. Kapitelskim ali generalnim vikarjem naše škofi-
je je bil izvoljen preč. gospod stolni prost Martin Ma-
tek. Župnijo Sv. Jurija v Slov. gor. je dobil tukajšnji
prost Einspieler. Župnija Vojnik je podeljena vpoko-